

Stranickopolitická práce a operační manévrující skupiny

Příslušníci Československé lidové armády vyvíjejí značné úsilí k postupnému a kvalitnímu plnění závěrů XVI. sjezdu Komunistické strany Československa a celoodarmádního stranického aktivu při zabezpečování obrany naší vlasti a internacionálních zájmů socialistického společenství. Svědčí o tom masový rozvoj socialistického soutěžení na počest 65. výročí Velké říjnové socialistické revoluce a hodnotné závazky ke kvalitnímu splnění úkolů bojové a politické přípravy.

Pro velitelský sbor a vojska z toho vyplývá věnovat prvořadou pozornost soustavnému zvyšování úrovně bojové pohotovosti a připravenosti naší armády.

V návaznosti na závěry sjezdu strany načelník hlavní politické správy ČSLA na celoodarmádním stranickém aktivu zvýraznil potřebu a nutnost dalšího rozpracování činnosti vojsk a štábů ve složitých podmínkách soudobého boje, kde zároveň vyjádřil požadavek „neustále zkvalitňovat úroveň operační a taktické přípravy velitelů a štábů, sladnost bojové činnosti útvarů, svazků a výcvik záloh“.

Zkušenosti a dosažené výsledky z plnění Rozkazu ministra národní obrany ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA ve výcvikovém roce 1981–1982 potvrzují, že velitelé a politické orgány věnují soustavnou pozornost všestranné přípravě a za-

bezpečení taktických, operačně taktických, velitelsko-štabních cvičení a jejich kvalitnímu provedení. Ve větší míře je docenováno, že jejich důležitost a význam vyplývá z toho, že se při nich komplexně realizují úkoly bojové a politické přípravy, že jsou významným prostředkem zkonkretizování bojového mistrovství velitelů, štábů a vojsk. Vyjadřují bojovou sílu a jednotu armád států Varšavské smlouvy. Zároveň jsou pro velitelský sbor a politické orgány důležitým zdrojem poučení a získávání nových zkušeností. Pomáhají výrazněji formovat morálně politické, bojové a psychologické vlastnosti příslušníků armád, které jsou potřebné k vedení úspěšné bojové činnosti v podmínkách dynamických změn soudobého boje.

Přes veškerou specifickou soudobou válku bude stranickopolitická práce vždy především směřovat k tomu, aby mobilizovala vojáky k důslednému a příkladnému splnění vydaných rozkazů, aby podporovala a rozvíjela útočný duch vojsk, popularizovala dosažené úspěchy na frontě a v zázemí, zobecňovala zkušenosti nejlepších velitelů a vojáků, vychovávala je ke statečnosti, neohroženosti a pevnosti, lásce k vlasti a nenávisti k nepříteli. Bude ovlivňovat úroveň a kvalitu zabezpečení materiálních a životních potřeb vojsk.

Vybavení armády nejmodernější bojovou technikou a výzbrojí, novými zbraňovými

systémy a bojová činnost vojsk je charakterizována jejich značným vypětím i rychlostí. Vysoká manévrovací schopnost vojsk a nesmírný růst jejich fyzického a psychického zatížení vyžaduje od velitelů, štábů, politických pracovníků a stranickopolitických organizací nové a tvořivé přístupy.

Mezi významné otázky operačního umění v současné době patří problematika rozvíjení úspěchu ve frontové (armádní) útočné operaci. Vzhledem k tomu, že v hloubce operační sestavy nepřítel jsou vysoce účinné síly a prostředky, které mohou podstatně působit na výsledek operace, vzniká požadavek aktivního působení na nepřítel v hloubce jeho sestavy současně s činností hlavních sil, které útočí čelně.

K využití úspěchu hlavních sil, rychlejšímu proniknutí do operační hloubky a vytvoření aktivní fronty hluboko v nepřátelském týlu jsou organizována mobilní uskupení — **operační manévrující skupiny frontu (armád)**. Jsou předurčeny k vedení bojové činnosti v operační hloubce, v podmínkách značného odtržení od hlavních sil a v součinnosti s vybranými druhy vojsk plní úkoly ve prospěch útočících vojsk k dosažení cílů operace.

Nové přístupy k řešení otázek stranickopolitické práce jsou v těchto podmínkách zvyrazňovány specifickým charakterem bojových úkolů, které vyčleněné síly a prostředky plní. Jde zejména o ničení prostředků jaderného napadení v týlu nepřítel, vedení boje se zálohami, údery do boků a týlu nepřátelských sil, ovládnutí důležitých prostorů a objektů i dezorganizaci velení.

Uspěšně operačně taktická a velitelsko-štábní cvičení, zejména „DUKLA 82“, se touto otázkou prakticky zabývají, přispívají k jejímu rozpracování a vytvářejí předpoklady ke zhodnocení získaných zkušeností.

Vojská mysl věnuje zejména v letošním roce těmto otázkám zvýšenou pozornost. Seznamuje své čtenáře s novými poznatky a zkušenostmi a tak přispívá k obohacování jejich vojskoteoretických znalostí a myšlení. V tomto článku se chceme zamyslet nad některými otázkami stranickopolitické práce, které jsou vyvolané novými požadavky, aniž bychom si dělali nárok na jejich úplnost.

Použití operační manévrující skupiny v průběhu útočné operace vyžaduje vytvářet nové, stále účinnější formy a metody stranickopolitické práce k zabezpečení její činnosti a splnění stanovených bojových úkolů. Do jejího obsahu, stylu a metod práce politických orgánů a poli-

tických pracovníků přináší některé nové prvky.

Především je třeba zdůraznit, že ve své činnosti vycházejí a navazují na celý proces výchovy a výcviku vojsk, stranickopolitické práce, uskutečňované podle řídicích dokumentů ministra národní obrany ČSSR a náčelníka hlavní politické správy ČSLA na výcvikový rok v mírových posádkách. Respektují požadavek předpisu Oper-1-1, čl. 36, který stanoví, že cílem stranickopolitické práce při přípravě a vedení útočné operace je uskutečňovat vojenskou politiku Komunistické strany Československa, rozvíjet a upevňovat morálně politické uvědomění, bojové mistrovství a odhodlání všech vojáků splnit bojové úkoly.

Mezi základní předpoklad můžeme zařadit, že **obsah a zaměření stranickopolitické práce musí důsledně vycházet z hlubokého pochopení konkrétních úkolů, které bude operační manévrující skupina na základě rozhodnutí velitele frontu (armády) v průběhu operace plnit.**

Těsné přimknutí, konkrétnost opatření stranickopolitické práce významně napomáhají správnému pochopení úkolů příslušníky štábů a vojsky, vyčleněných pro tuto činnost. Posilují v nich vysoké morálně politické a bojové vlastnosti, nezbytné pro soudobý boj, jako je uvědoměný vztah k mistrnému osvojování bojové techniky a zbraní, zvládnutí vojenské odbornosti, upevnění vojenské kázně a soustavně podněcovat touhu po úspěšném splnění bojových úkolů. Musíme mít přitom na paměti, že stranickopolitická práce je tím účinnější, čím vyšší je její ideová úroveň, čím důsledněji respektuje specifiku jednotlivých druhů vojsk, čím plněji její obsah a formy odráží život vojáků a odpovídají rozsahu a charakteru úkolů, které budou plnit.

V obsahu a zaměření stranickopolitické práce musíme výrazněji respektovat morálně politickou a psychologickou přípravu velitelského sboru, štábů a vojsk. Dále takové otázky jako je posilování tvořivého přístupu k uplatňování poznatků vojenského umění v praxi při přípravě a vedení útočné operace, úroveň velení a řízení operačních manévrujících skupin, kvalitní a všestranná součinnost, vysoká iniciativa, rozhodnost, samostatnost a odpovědnost za včasné a přesné splnění rozkazů.

U vojáků základní služby se orientovat na rozvoj a posilování morálně volních vlastností, jako je vysoká ukázněnost, aktivní a příkladný vztah k plnění bojových úkolů a odhodlání ničit nepřítel ve složitých podmínkách soudobého boje. Vysoká mobilnost a rychlé tempo bojové čin-

nosti operační manévrující skupiny zvyšuje nutnost mistrného zvládnutí a využití nejmodernější bojové techniky, zbraní a jejich palebné síly k rozhodnému zničení nepřítele.

K těmto obsahovým otázkám by měla směřovat opatření stranickoorganizační, ideové výchovné činnosti, masové politické a agitační práce, kterou dělají velitelé, političtí pracovníci, stranické a svazácké organizace.

Různost způsobů vedení bojové činnosti operační manévrující skupinou a skutečnost, že zpravidla plní úkoly na území nepřítele, **zvyšuje význam ideové výchovné práce se všemi kategoriemi vojáků.** Vyžaduje zvláštní obsahové zaměření a zvyšuje význam některých specifických forem působení. Vycházíme přitom z toho, že základy socialistického uvědomění, třídního vztahu k válce, rysy socialistického vlastnictví a proletářského internacionálního vztahu vytváří dlouhodobé působení v předcházející etapě výchovy vojáků v naší společnosti i armádě. V celém období přípravy a vedení operace musí ideologická práce důsledněji směřovat k posilování politické odolnosti vojáků a jejich přesvědčení o našem konečném vítězství nad nepřítelem. Značná dynamika bojové činnosti zvyšuje požadavky na iniciativní a samostatný přístup k jejich řešení, což zdůrazňuje potřebu diferencovaného působení v bojových kolektivech podle předpokládaného charakteru činnosti.

Vyšší pozornost musí politické orgány věnovat otázkám ideologické boje proti nepříteři s důrazem na rozvíjení rozkladné propagandy a oslabení jeho bojové morálky, s cílem usnadnit a urychlit činnost a postup vlastních vojsk. Smyslem opatření speciální propagandy bude oslabení politickomorálního stavu nepřítele a jeho bojeschopnosti. Tato činnost musí důsledně vycházet z hlubokého všestranného poznání nepřítele, ze znalosti vojenskopolitické situace na frontě, zejména v pásmu a prostorech činnosti operační manévrující skupiny a hlubokém týlu.

Použití operačních manévrujících skupin ve frontové (armádní) útočné operaci **přináší některé nové požadavky na styl a metody práce politických orgánů.**

V procesu řízení stranickopolitické práce vystupuje výrazněji do popředí požadavek **diferencovanosti.** Větší pozornost musí věnovat správnému pochopení místa a úlohy jednotlivých prvků operační manévrující skupiny a úkolům, které vyplývají ze zámyslu operace. Při stanovení obsahu stranickopolitické práce je nutné respektovat místo jednotlivých prvků bojo-

vé sestavy, zda budou plnit úkoly v zabezpečovacím, prvním nebo druhém sledu, jako samostatné přepadové oddáry, nebo v uskupení týlových útvarů a zařízení. Zvláštní pozornost vyžaduje stanovení konkrétních úkolů raketovému vojsku a dělostřelectvu, vojskovému letectvu a výsadečným přepadovým útvarům.

Činnost stranickopolitické práce bude v mnoha směrech záviset na její **operativnosti a nepřetržitosti.** V důsledku růstu intenzity a složitosti bojové činnosti v průběhu operace a plnění úkolů operační manévrující skupinou v hloubce operační sestavy nepřítele při ničení prostředků jaderného napadení, v boji se zálohami, při ovládnutí důležitých čar a objektů v týlu a dalších úkolů zvyšuje se úloha cílevědomé a intenzivní stranickopolitické práce. V tomto období výrazně vystupuje do popředí osobní příkladnost velitelů, politických pracovníků a komunistů, funkcionářů SSM i řadových členů, agitátorů, význam individuální práce s vojáky, krátké mobilizující výzvy k nim a jiné.

Operační manévrující skupiny frontu (armády) budou působit v hloubce operační sestavy nepřítele ve značném odtržení od vlastních hlavních sil, plnit samostatně složité úkoly operačního a operačně taktického charakteru. Jejich úspěšné splnění vyžaduje zajištění pevného a nepřetržitého velení a všestranné materiální zabezpečení. Ve větší míře budou využívána vysoce pohyblivá předsunutá místa velení. Přisun potřebného materiálu pro bojovou činnost a zabezpečení vojsk bude hlavně realizován vzdušnou cestou.

To vyžaduje, aby politické orgány a političtí pracovníci v přístupech k řízení a provádění stranickopolitické práce v těchto podmínkách prokazovali **vyšší iniciativu, operativnost i samostatnost** při řešení všech nezbytných otázek i problémů a **vyšší osobní odpovědnost** za splnění bojového úkolu.

Významným nástrojem řízení stranickopolitické práce jsou **plány politických orgánů k zabezpečení přípravy a vedení útočné operace.** Zpravidla obsahují: cíle a úkoly stranickopolitické práce, politickoorganizační, ideové výchovné a kádrová opatření v období přípravy operace, do splnění bližšího úkolu a v období plnění dalšího úkolu frontu (armády).

Zkušenosti z operačně taktických a velitelsko-štabních cvičení ukazují, že ke stranickopolitickému zabezpečení činnosti operační manévrující skupiny není vždy nutné zpracovávat samostatný plán. Účelnější se jeví zahrnout a rozpracovat potřebné otázky do „Plánu stranickopolitické

ké práce k zabezpečení útočné operace frontu" (armády) za předpokladu, že je vytvořena předem již v období přípravy útočné operace.

V případě, že vševojsková armáda (divize) je vyčleněna do operační manévrující skupiny, musí politický orgán v souladu s rozhodnutím — plánem velitele zpracovávat vlastní plán stranickopolitické práce. Zpravidla obsahuje opatření k přípravě kádrů, k rozvoji masové politické práce, zejména agitační práce, pro činnost s velitelským sborem, příslušníky štábů, v ZO KSČ, SSM, vojáky, specialisty pro kontrolní činnost, informační systém, zpracovatelskou činnost a rozdělení sil a prostředků politického orgánu. Zpravidla se uvažuje o možnosti a účelnosti využití prostředků speciální propagandy.

Při plánování je nutné přihlížet k tomu, že rozsah plánů a množství opatření bude zpravidla ovlivňovat **způsob vyčlenění a podmínky využití operační manévrující skupiny**. Za předpokladu, že bude vyčleněna již v období přípravy operace, je možné počítat s širším využitím bohatostí forem a metod stranickopolitického působení ve štábech a u vojsk.

V praxi politických orgánů však musíme počítat se situací, že operační manévrující skupina bude vyčleňována až v průběhu útočné operace v úzké závislosti na charakteru jejího vedení. V takových případech bude časový prostor pro stranickopolitickou práci značně omezen. Budě to vyžadovat, aby se k těmto okolnostem a podmínkám důsledně přihlíželo a plánovala se pouze základní opatření a

zvyšovala se tak reálnost opatření stranickopolitické práce.

Některé zkušenosti ze systému velení operační manévrující skupiny vedou k zamyšlení **nad rozdělením pracovníků politických orgánů na jednotlivá místa velení a určení náplně jejich činnosti**. Bezprostřední plnění rozhodujících bojových úkolů bude v širší míře řízeno z pohyblivých míst velení. Záložní velitelské stanoviště bude převážně řídit pohyb vojsk po komunikacích, velet zálohám a plnit další dílčí úkoly. Skutečnost, že týlové velitelské stanoviště se zpravidla rozděluje na sledy, nutí k účelnému rozdělení politických pracovníků a prostředků. Půjde i o účelné rozpracování a přizpůsobení nezbytné dokumentace s vymezením konkrétních úkolů stranickopolitické práce u všech prvků bojové sestavy operační manévrující skupiny. Těmto úkolům je nutné přizpůsobit rozdělení komunistů i strukturu stranické výstavby.

Ze složitosti a dynamiky soudobého boje vyplývá celá řada aktuálních problémů. Jedním z nich jsou i otázky stranickopolitického zabezpečení činnosti operační manévrující skupiny frontu (armády). Politické orgány již získaly mnohé praktické zkušenosti z politické práce v polních podmínkách. Zdokonalují svou schopnost a připravenost řídit a organizovat stranickopolitickou práci při operačně taktických a velitelsko-štábních cvičeních. Jejich výsledky významně přispívají k dalšímu zdokonalování připravenosti ČSLA a tvoří konkrétní přínos velitelů, politických pracovníků, komunistů a všech vojáků k realizaci programu XVI. sjezdu KSČ v podmínkách naší armády.